

OBSAH

Úvod	9
1 Moderná edukácia v ošetrovatelstve	11
1.1 Vymedzenie témotvorných pojmov	11
1.2 Edukácia v ošetrovatelstve	17
1.3 Edukačná rola sestry	19
1.4 Determinanty edukácie v ošetrovatelstve	22
1.5 Edukačný proces v ošetrovatelstve	25
1.5.1 Prekážky v edukačnom procese	28
1.6 Význam edukácie v ošetrovatelstve	30
2 Edukácia pacienta v podpore zdravia	33
2.1 Definovanie pojmov: zdravie, podpora zdravia, prevencia chorôb, udržiavanie zdravia	33
2.1.1 Zdravie	34
2.1.2 Podpora zdravia	37
2.1.3 Prevencia chorôb	40
2.1.4 Udržiavanie zdravia	41
2.1.5 Ďalšie významné definície pojmov	41
2.2 Kompliancia ako rámec podpory zdravia	44
2.3 Modely zdravia a modely podpory zdravia	46
2.3.1 Názorový model zdravia	46
2.3.2 Model podpory zdravia	48
2.3.3 Ďalšie teoretické rámce podpory zdravia	52
2.3.4 Význam modelov v edukácii pacienta	56
3 Edukačné teórie a modely edukácie	60
3.1 Behaviorálne teórie učenia (klasické a operačné podmieňovanie)	61
3.2 Kognitívne teórie učenia (modely vyučovania)	62
3.2.1 Jerome Bruner: učenie objavovaním	63
3.2.2 David Ausubel: recepčné učenie	63
3.2.3 Robert Gagné: fázy učenia a udalosti vyučovania	64
3.2.4 Benjamin S. Bloom: učenie so zvládnutím	65
3.3 Psychosociálne edukačné modely a teórie	65
3.3.1 Model postoja k zdraviu	65
3.3.2 Sociálna teória učenia a sociálna kognitívna teória	66
3.3.3 Teória zdôvodnenej činnosti	72
3.3.4 Komunikačný model zmeny správania	73
3.3.5 Model prípravy a postupu	74
3.3.6 Transteoretický model	74
3.3.7 Teória stresu, vyrovnávanie sa so stresom a sociálna podpora	74

3.3.8 Bronfenbrennerov environmentálny rámec interaktívnych systémov	77
3.3.9 Vývinové teórie	77
3.4 Metóda humanitnej interpretácie	79
3.4.1 Praktické usudzovanie v kontexte vysvetlenia a chápania ľudského konania	79
3.4.2 Vysvetlenie konania	83
3.5 Teória rodovej diferenciácie	84
3.5.1 Rod ako sociálna kategória	84
3.5.2 Teoretickopojmové vymedzenie problematiky rodovej diferenciácie	85
4 Motivácia v edukácii pacienta	91
4.1 Definície pojmu motivácia	91
4.2 Charakteristika a druhy motivácie	92
4.3 Správanie, motív, potreba	93
4.4 Incentíva, vonkajšie motivujúce podnety	94
4.5 Teórie a modely motivácie	95
4.5.1 Humanistický prístup k motivácii	98
4.6 Uspokojovanie potrieb	99
4.7 Motivácia v edukačnom procese	102
4.8 Praktické námety na vytváranie a posilňovanie motivácie pacienta	103
4.8.1 Motivačné faktory podľa Pettyho	103
4.8.2 Odporúčania na motivovanie pacientov	104
4.8.3 Prochaskove fázy zmeny a motivácie	105
4.8.4 Motivačné vyučovacie metódy – výber	105
5 Sociálne a multikultúrne aspekty edukácie	110
5.1 Etnicko-kultúrne aspekty edukácie v ošetrovatelstve	111
5.1.1 Špecifické kultúrne charakteristiky v edukácii	113
5.1.2 Praktiky v stravovaní a vo výžive	115
5.1.3 Ľudové liečiteľstvo, tradičná medicína a názory na zdravie	115
5.1.4 Prvky kultúry	116
5.1.5 Kultúrna kompetencia	117
5.1.6 Kultúrne vyjednávanie, rokovanie s pacientom, práca s tlmočníkom	119
5.1.7 Jazykové špecifiká v edukácii	120
5.1.8 Problematika náboženstva a viery v edukácii	120
5.2 Demografické faktory a životný štýl v edukácii	121
5.2.1 Epidemiologicko-environmentálne charakteristiky	123
5.2.2 Vekové osobitosti edukácie	123
5.2.3 Rešpektovanie rodu v edukácii	128
5.3 Sociálne charakteristiky – rešpektovanie sociálnej triedy, rodiny a komunity v edukácii	128
5.3.1 Vzdelanie a možnosti edukácie v ošetrovatelstve	131
5.4 Očakávania od zdravotnej starostlivosti	133
6 Posúdenie v edukačnom procese	137
6.1 Obsah edukačného posúdenia	137
6.2 Príprava na edukačné posúdenie	141
6.3 Ako identifikovať deficity vo vedomostiach a zručnostiach	144
6.4 Realizácia edukačného posúdenia v klinickej praxi	144
7 Plánovanie, realizácia a hodnotenie edukácie v ošetrovatelstve	148
7.1 Plánovanie edukácie v ošetrovatelstve	148
7.1.1 Ošetrovateľské diagnózy a edukácia	148
7.1.2 Priority edukácie	150

7.1.3 Ciele a výsledné kritériá pri plánovaní edukácie	151
7.1.3.1 Taxonómia cieľov edukácie	154
7.1.4 Obsah edukácie	159
7.1.5 Faktory ovplyvňujúce ciele edukácie	161
7.1.6 Organizačné formy a vyučovacie metódy	163
7.1.6.1 Organizačné formy	163
7.1.6.2 Vyučovacie metódy	165
7.1.6.3 Tradičné metódy v edukácii v ošetrovatelstve	166
7.1.6.4. Alternatívne metódy v edukácii v ošetrovatelstve	170
7.1.7 Didaktické pomôcky na edukáciu v ošetrovatelstve	178
7.2 Realizácia edukácie v ošetrovatelstve	178
7.2.1 Dokumentovanie edukácie	180
7.2.2 Najčastejšie chyby v edukácii pacienta/rodiny	181
7.3 Hodnotenie edukácie v ošetrovatelstve	183
7.3.1 Hodnotenie jednotlivých oblastí edukácie	183
7.3.2 Proces hodnotenia edukácie	185
7.3.3 Metódy na hodnotenie edukácie	187
7.3.4 Kompetencie sestry pri hodnotení edukácie	189
7.3.5 Hodnotenie bariér edukácie	189
7.3.6 Hodnotenie a spätná väzba v edukácii	190
7.3.7 Hodnotenie edukačného programu	191
8 Zdroje edukácie pacientů na internetu a e-learningové stratégie v edukaci pacientů	195
8.1 Důvody a motivace pro implementaci online edukace pacientů	195
8.2 E-learning v edukaci pacientů	196
8.3 Plánování online edukace pacientů	198
8.3.1 Podmínky online edukace pacientů	199
8.3.2 Posouzení vstupních schopností pacientů/rodiny pro online edukaci	200
8.4 Druhy online edukačních médií a prostředků pro pacienty	201
8.5 E-learningové kurzy pro pacienty	202
8.5.1 Příprava a použití e-learningového kurzu pro pacienty	204
8.6 Praktická doporučení pro úpravu studijních materiálů v e-learningovém kurzu	206
8.7 Rizika e-learningové edukace pacientů	211
8.8 Budoucnost ICT technologií v edukaci pacientů	212
9 Edukačné programy v komunitě	219
9.1 Posudzovanie potrieb komunity	220
9.1.1 Vybrané metódy posudzovania komunity	220
9.2 Plánovanie a implementácia edukačných programov	222
9.3 Modely podpory zdravia pre komunity	226
9.4 Miesto a prostredie edukácie	227
9.5 Organizačné formy, metódy a prostriedky edukácie v komunitě	227
9.6 Niektoré programy a projekty na podporu zdravia komunity (národná úroveň)	228
9.7 Vyhodnotenie edukačných programov	231
10 Procesuálne riadenie edukácie	235
10.1 Care management	235
10.2 Case management	236
10.2.1 Ošetrovateľský proces a case management	238
10.2.2 Faktory ovplyvňujúce case management	239
10.2.3 Mapy starostlivosti	242
10.3 Caseload management	245
10.4 Porovnanie systémov caseload management, case management a care management	249

10.5 Integrácia edukácie do systému case management	249
10.6 Faktory ovplyvňujúce proces edukácie v rámci systému case management	252
10.6.1 Filozofické aspekty implementácie edukácie pacienta	253
10.6.2 Politické aspekty implementácie edukácie pacienta	254
10.6.3 Moc vo vzťahu k edukácii pacienta	256
10.7 Manažment zmeny, hodnotenie efektívnosti edukačného programu, výskum	257